

Kultur

Annika Nordin spelar med fin energi Hannah Arendt i Teater Trixters uppsättning "The art of being many".
Bild: Ines Sebalj

Recension:

"The art of being many" på Teater Trixter.

Den knappt timslånga pjäsen "The art of being many" på Teater Trixter ger en bra första introduktion till filosofen och den politiska teoretikern Hannah Arendt. "Allt förblir dock något skissartat. Det gäller såväl livet som det skrivna" menar GP:s kritiker Mikaela Blomqvist.

15:27 - 29 okt, 2023

Går det att skilja på verk och person? Frågan har upprepats till leda de senaste åren. Själv undrar jag om en sådan åtskillnad verkligen är önskvärd. En författares biografi kan knappast förklara det han eller hon skriver men den kan öka förståelsen för författarens tankevärld. Verket måste förbli i förgrunden. Personen kan användas för att belysa det.

Så sker i Teater Trixters nya pjäs ”The art of being many” som handlar om Hannah Arendt. För manus och regi står Birte Niederhaus och enligt programbladet är allt vi hör på scen Arendts egna ord som dock har blandats fritt. Annika Nordin spelar henne med fin energi, från barndomen i Königsberg, via Vichyregimens interneringsläger i Frankrike till fortsatt liv i New York.

Med monologens form följer att saker återberättas snarare än sker. Dynamik skapas i stället genom korta filmsekvenser som projiceras på väggarna. Där blir en åldrad Arendt spelad av Nordin intervjuad av en beundrande reporter. I de första scenerna vänder hon sig mot att han kallar henne för filosof – hon sysslar med politisk teori och politiken bör vara avskild från filosofin.

När ”The art of being many” är som bäst visar den hur det sanna tänkandet tvärtom har fäste i verkligheten och kanske också i den enskildes liv.

”The art of being many” är full av sådana intressanta tankespår. Ibland närmar sig de kortfattade yttrandena aforismer. ”Att tänka är farligt, att inte tänka är ännu farligare” antecknar jag. Allt förblir dock något skissartat. Det gäller såväl livet som det skrivna.

Arendt föddes 1906 i en sekulär judisk familj. Nordin berättar att Arendts ursprung och den antisemitism hon mötte till följd av det främst fick henne att känna förakt. Under uppväxten riktades det mot hennes jämnåriga, under ungdomen i Berlin mot de intellektuella.

De senare var enligt Arendt mycket snabba att ansluta sig till Nazitysklands ”gleichschaltung” och ange sina medmänniskor. Det enda intellektuella gör är att fabricera idéer, säger Nordin. När ”The art of being many” är som bäst visar den hur det sanna tänkandet tvärtom har fäste i verkligheten och kanske också i den enskildes liv.

Stämningen är chosefri. Med några inledande ord har det klargjorts att vi befinner oss tillsammans i ett offentligt rum.

Publiken är placerad tre och tre vid små runda cafébord. Flera har glas med vatten eller vin. Stämningen är chosefri. Med några inledande ord har det klargjorts att vi befinner oss tillsammans i ett offentligt rum. Och visst framstår de traditionella läktarna plötsligt som lite passiviserande.

Nordin har ett avlångt och i huvudsak tomt rum att röra sig. I ena änden finns mängder av böcker i staplar samt ett piano. Nedslagen vid det berättar Arendt att hon ska gifta sig igen. Sedan tillfogar hon att hon har skilt sig, det kanske hon har glömt att berätta?

Skämtet säger mycket om tempot i denna pjäs som bara är dryga femtio minuter. Förutom en fördjupning av teorierna saknar jag några av de mer spektakulära händelserna i Arendts liv: den fleråriga kärleksrelation hon i tonåren hade med Martin Heidegger, kontroverserna kring hennes bok om rättegången mot SS-officern Adolf Eichmann.

Fast som introduktion till Hannah Arendt fungerar ”The art of being many” väl. Även om det är tråkigt att berättelsen om denna ständigt arbetande kvinna och stridbara, originella tänkare slutar i trötthet och ålderdom. Så som det lätt blir när biografien får tjäna som ordnande princip.

TEXT

Mikaela Blomqvist

kultur@gp.se